

Ons Volksliedjies

(Deur N. H. Theunissen)

EK wil vandeeweek bietjie afstap van die volks- en dansliedjies waarmee ek besig was, om die Voortrekkerlied waarvan ek in die eerste artikel melding gemaak het, hier weer te gee. Ek moet my dank uitspreek teenoor die baie lesers wat so vriendelik was om my die woorde te stuur. Mnr. J. H. Joubert, van Carolina, skryf aan ons dat die lied deur sy grootvader, Petrus Jacobus Joubert, geskryf is in Natal, kort nadat Dingaan se mag deur die Trekkers gebreek is. Hier langsaan is die eerste twee verse, met musiek, en die res volg hieronder:—

11 Daarby ontwaakt der mannen moed,
De ryd en twist zyn dood.
Een stem weerklinkt in elk gemoed:
„U landsman is in nood.”

Met Dirk en Pieter Uys,
De boeren keerden na de slag,
Bedroefd terug naar huis.

23 Want ziet, er werd geen ydel woord
Gehoord by dag of nacht,
Men zong, men bad, men las God's
Woord,
En steund' op hoger macht.

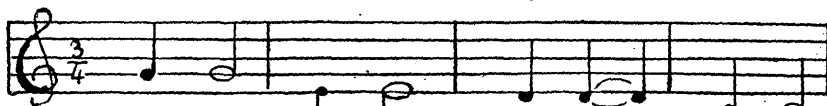
24 Het leger was een Gideon's bend
Verkoren tot de stryd,
Het was een redder uit ellend'
Door God zelf toebereid.

12 In 't eerst scheen alles goed te gaan,
De vyand nam de wyk,
Men kende d' aard niet van Dingaan
Aan sluwe plannen ryk.

18 Toen volgde zware ramp op ramp,
Maritz stond gans alleen
Aan 't hoofd der trekkers in het
kamp,
Want Potgieter ging heen.

25 De wraakzucht spoorde hen niet aan,
Men zegge wat men wil,
Zy zonden driemaal naar Dingaan,
Maar 't was slechts tydverspil.

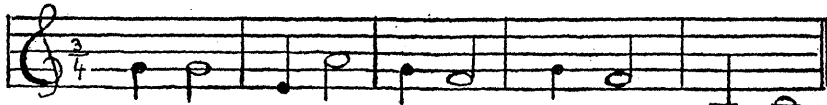
VOORTREKKERLIED.

1. DE TAEK - KEAS HAD - DEN JA - REN LANG
2. "GOD - DANK WY HEB - BEN EIND - LIK RUST.

1. GE - SWOR - VEN IN HET ROND, DOCH NU VER - REES
2. WY VOND - EN IN NA - TAL EEN PA - RA - DY'S

1. EEN LOF GE - ZANG UIT AL - LER HART EN MUND.
2. VAN VREUGDEN LUST MET STRO - MEN IN ELK DAL.

13 Zyn leger benden staan reeds klaar
Daar in de nauwe poort,
De boeren vreesen geen gevaar
En snellen gretig voort.

19 Men worstelde veel maanden lang
Met honger, kou en pyn,
Toen kwam de koorts, de stryd werd
hang
Er was geen medicyn.

27 Zy liepen storm met wild getier,
En daverend gedruis,
Gelyk een machtige rivier,
Met donderend geruis.

(Vervolg op bladsy 30)

SWAK SENUWEES

Gebeef oor Bulk
Verlore Selfvertroue
Moegheid in die Oggend
Senuweeagtige Hoofpyn
Vrees vir Kranksin-
nigheid
Kortgebondenheid
Slaaploosheid

Die kommer en sorge van die moderne lewe maak van byna helfte van ons senuwers. Ons ly almal aan Geldsiekte. Die Senugestel kan nie altyd die kommer verdra van te min geld, net genoeg of teveel geld nie. Nooit skyn ons genoeg tyd te hê nie, met die gevolg dat die Senuwees daarondcr ly. Mettertyd verskyn daar tekens van Senuwakte, Senuwee-Instorting of wat die dokters Neurose noem.

Duisende en nogmaals duisende lyers aan oorspanne Senuwees het al ongelooflike verligting gevind vanaf die eerste dosis van die Dr. Heinz Senuwee Versterker. Hierdie merkwaardige medisyne kalmeer die Sentrale Senugestel en versterk die Senuwees van die gehele liggaam om hul swaar las te kan dra. Getuigskrifte is daar by die duisende van mans, vrouens en kinders op elke gebied van die samelewing.

Die DR. HEINZ SENUWEE VER-
STERKER kos 5/6 per bottel of 'n
volledige kuur van 6 bottels by alle aptekers.
Party volwassenes en kinders verkies die
tabletform.

5743-3A

3 De kinderen huppelen in het veld
Tezamen met de vee,
En menig afgematte held
Speelt in zyn ziele mee.

4 Terwyl zyn gade, ongemerkt,
Gedagtig aan haar jeugd,
Een glimlag plooit terwyl zy werkt,
Of tranen stort van vreugd.

5 Helaas, gelyk soms onverwacht,
Een donkere onweerswolk,
De dag verandert in de nacht,
Zo ging het met ons volk.

6 In Umkingklove werd een woord
Gesproken door Dingaan,
En ziet, Retief is wreed vermoord
Met meer dan zestig man.

7 Nog erger, overal is geschrei
En droefheid in Natal,
Ach, menig vrolik vallei
Is nu een tranendal.

8 Geen kind, geen grysaard word
gespaard,
Geen moeder en geen ga,
Zo vreeslik is de mens ontaard,
Geen zuigeling vind gena.

9 De tyding vloog van mond tot mond,
En oeral was geweën,
Tot waar men Uys en anderen vond
O'er Drakensbergen heen.

10 Zy spraken weinig van de zaak,
Maar riepen tot den Heer.
„Het bloed der zuigling roept om
wraak,”
En grepen het geweer,

16 De dappere jongeling was vry,
Voor hem was geen gevaar,
Toch stierf hy aan zyn vaders zy
De kleine martelaar.

17 Acht mannen vielen op die dag

22 Vierhonderd zestig mannen fier
Koois hy om mee te gaan,
Een leger zoals wellicht hier
Te lande nooit sal staan.

ONS VOLKSLIEDJIES

(Vervolg van bladsy 13)

28

De skok is groot en hoog de nood,
Doch ieder Boer schiet goed.
De wateren der rivier zyn rood,
Geverfd dood Zulu bloed.

29

„Vlucht heen, Dingaan, dit is de dag
Der wrake over u,”
Drie duizend vielen in de slag,
„Waar is uw leger nu?”

30

Waar is uw ryk, verrader, thans?
Vernietigd als een wolk,
Met al zyn heerlykheid en glans,
Door 't Afrikaanse Volk.

31

O, vaders, moeders, allen gy -
Die myn verhaal nu hoort,
Herinnert steeds uw kind, dat hy
Een vroom volk toebehoort.

32

Gy, zonen van Zuid-Afrika,
Gedachtig aan Dirk Uys,
Volgt hem in trouwe liefde na,
Voor volk en ouderhuis.

Terwyl ons nou besig is met Voortrekkerliedere, sal ek nog 'n paar gee. Die leser sal nog die lied van die Natalse Voortrekkers wat in die eerste artikel verskyn het, onthou. Hier volg nog 'n paar. Die „Wynstok” dagteken uit die tyd voor die Voortrek en het heel waarskynlik in die Boland ontstaan.

DIE WYNSTOK.

Op Afrika's grond,
Staan 'n boom orals rond,
Net krom is sy hout,
Maar dit is geen fout.
Sy bessies is rond,
En ook regte gesond.
Ons eet hom ook graag,
Hy's so goed vir die maag,
Dan druk ons hom fyn,
Vir soet wyn en asyn;
Dan neem ons weer tyd,
En kook hom konfynt.
Dan stook ons hom fris,
Met houtjies en mis,
Die wasem trek op,
In die ketel se kop.

Die volgende liedjie is nog nie heeltemal uitgesterf nie.

MARIA.

Ver van Maria's roem gedreven,
Is 't my een wildernis;
Zoetste dagen van my leven,
Als ik by Maria is.

In donker bossen, koele dalen,
Schone wereld der natuur,
Verkwist 'k in my jonge jaren
Menigmaal 'n ledig uur.

't Geluk is my ontnomen,
Rampen zy myn deel op aard,
Oorloggen die zyn gekomen,
Slagen ver en wyd vermaard.

Maar met Maria aan my zyde,
Vrees ek gindse vyand niet
Als my liefling my verblyde,
Weg is vrees en skyn verdriet.

In Voortrekkerkermense IV van Dr. Gustav Preller, verskyn dieselfde liedjies met ander woorde. Dis duidelik dat ons hier met 'n fragment te doen het. Hierdie lied sal welig oorspronklik ook uit 'n groot aantal versies bestaan het.

Die volgende brokkie ontleen ek aan Voortrekkerkermense IV (bls. 132).

Daar trekt de veeboer heen,
Met veel klagen en geweën;
Afrika gy moogt wel weenen,
Want u vreugd is nou verdwenen.
Adjeu, my waarde vrienden,
Adjeu, nou voor het laast.

In Voortrekkerkermense I (bls. 311) kom 'n gedig voor wat kort ná die slag van Bloedrivier geskryf is. Of dit nou ooit gesing was, is onbekend. Dit begin as volg.

Wy gedenken dan de slag te Bloed-
rivier,
Toen ons vaders streden onder Gods
banier,
O, Blauwkrans, wy gedenken aan Uw
moorden,
Toen barbaren onze panden daar
doorboorden. ens.

Ander liedere, goed bekend in die Voortrektyd, was „Skoon Isabel,” „Floris en Annaatjie,” en „Klaaglied van 'n Minnaar”. Hierdie laaste kom baie ooreen met „Maria,” maar is tog nie presies dieselfde nie. Hulle sal almal later bespreek word.

(Word vervolg)

Koos: „Ek glo daaraan om geld in omloop te bring.”

Dirk: „Ek ook, as dit eweredig in omloop gebring word.”

Koos: „Hoe bedoel jy?”

Dirk: „Wel, nie soos my vrou dit doen nie: die modemaakster word skatryk, terwyl die drankhandelaar vergaan van ellende.”